

Gasvoorschriften met toelichting

1) Definities

Tenzij in deze voorschriften anders gedefinieerd, zijn de definities bij of krachtens de Gaswet van toepassing. In deze ontheffing en de daarop rustende voorschriften wordt verstaan onder:

- a. Derdentoeegang: Het recht van een afnemer op keuzevrijheid van leverancier.
- b. Switchverzoek: Het verzoek van een afnemer om van leverancier te wisselen.
- c. Particuliere netbeheerder: Eigenaar van een gesloten distributiesysteem, waaraan krachtens artikel 2a van de Gaswet ontheffing is verleend.

2) Wijzigingen in de ontheffing

Naam- en adreswijzigingen, alle wijzigingen met betrekking tot het net zoals eigendomswisselingen of wijzigingen in het aantal afnemers en alle andere wijzigingen die van invloed kunnen zijn op deze ontheffing worden uiterlijk vier weken voorafgaand aan de wijziging onverwijld door de particuliere netbeheerder schriftelijk aan de Autoriteit Consument en Markt gemeld.

3) Voorwaarden en tarieven

- a. De voorwaarden en tarieven waartegen de aansluiting en het transport van gas worden uitgevoerd door de particuliere netbeheerder worden op gepaste wijze vooraf bekendgemaakt aan de afnemers op zijn gastransportnet.
- b. De particuliere netbeheerder draagt er zorg voor dat de afnemers van zijn net te allen tijde transparante informatie kunnen verkrijgen over deze geldende tarieven en voorwaarden.
- c. Tevens draagt de particuliere netbeheerder er zorg voor dat al zijn afnemers een overzicht ontvangen waarop de tarieven overzichtelijk en begrijpelijk zijn gespecificeerd. Hierbij wordt in elk geval onderscheid gemaakt tussen de tarieven in verband met de aansluiting, het transport van gas en indien van toepassing de tarieven voor levering.

4) Veiligheid

De particuliere netbeheerder dient onverminderd het bepaalde in artikel 10 van de Gaswet ter waarborging van de veiligheid en de betrouwbaarheid van het gastransportnet te beschikken over:

- a. een onderhoudsplan met bijbehorende onderhoudsdienst;
- b. een storingsplan met bijbehorende storingsdienst;
- c. een calamiteitenplan met betrekking tot het gastransportnet en degenen die toegang hebben tot het gastransportnet hierover te instrueren;
- d. een investeringsplan waarvan een vervangingsplan onderdeel is;
- e. een bedrijfsmiddelenregister, dat een beschrijving bevat van alle verbindingen, leidingen en hulpmiddelen van het gastransportnet, aangeduid naar locatie, aard, type en overige relevante gegevens.

5) Derdentoeegang

Eerste alternatief voor voorschrift 5: derdentoeegang bij aansluiting als regionaal net op het gastransportnet van GTS

- a. De particuliere netbeheerder waarborgt een systeem van derdentoeegang door een

daadwerkelijke toegang tot zijn net te bewerkstelligen voor degenen die zijn gevestigd binnen het geografisch gebied waarvoor ontheffing is verleend.

- b. De particuliere netbeheerder richt zijn systeem van derdentoegang in conform de systematiek van de Allocatievoorwaarden Gas, in het bijzonder hoofdstuk 4, indien hij als netgebied in de allocatie van GTS is opgenomen.
- c. Indien het particuliere net handelt als netgebied zijn de bepalingen van de Informatiecode omtrent procedures en termijnen voor switchverzoeken van toepassing.

Tweede alternatief voor voorschrift 5: derdentoegang via suballocatie bij aansluiting als direct aangeslotene op het gastransportnet van GTS en bij aansluitingen op het regionale gastransportnet

- a. De particuliere netbeheerder waarborgt een systeem van derdentoegang door middel van zogenaamde suballocatie, waarbij de door of namens de afnemer op het gastransport gecontracteerde leverancier gas levert op de Shipper-code (EAN-code) van de Programma Verantwoordelijke-partij van de particuliere netbeheerder op het gastransportnet van GTS. De particuliere netbeheerder rekent met de afnemer op de aansluiting van de afnemer af op basis van de door deze afnemer met de leverancier overeengekomen baseload levering en het werkelijke verbruik;
- b. De particuliere netbeheerder dient binnen maximaal drie maanden na ontvangst van het eerste schriftelijke switchverzoek van de eerste afnemer die om derdentoegang verzoekt, zijn systemen en processen zodanig in te richten dat de switch van leverancier is gerealiseerd. De particuliere netbeheerder dient daarbij in ieder geval te beschikken over een aansluitingenregister in lijn met Hoofdstuk 2, paragraaf 1 van de Informatiecode Elektriciteit en Gas, waarbij in plaats van een EAN-code andere unieke codes wordt toegekend aan de aansluitingen van de afnemers op het gastransportnet;
- d. Volgende switchverzoeken dienen binnen een termijn van vijf werkdagen te worden afgehandeld, indien de switchdatum die de afnemer met de leverancier is overeengekomen daartoe noodzaakt;
- e. Indien het switchverzoek niet binnen een termijn van vijf werkdagen kan worden uitgevoerd, omdat de afnemer de voor de switch benodigde gegevens niet volledig of niet tijdig heeft overgelegd, dan stelt de particuliere netbeheerder de leverancier en de afnemer hiervan schriftelijk en onder opgaaf van redenen in kennis.

Derde alternatief voor voorschrift 5: derdentoegang bij aansluitingen op het gastransportnet van een regionale netbeheerder

- a. De particuliere netbeheerder waarborgt een systeem van derdentoegang door een daadwerkelijke toegang tot zijn net te bewerkstelligen voor degenen die zijn gevestigd binnen het geografisch gebied waarvoor ontheffing is verleend.
- b. De particuliere netbeheerder richt zijn systeem van derdentoegang in met inachtneming van de systematiek van de technische codes.
- c. De particuliere netbeheerder dient binnen een redelijke termijn na ontvangst van het eerste schriftelijke switchverzoek van de eerste afnemer die om derdentoegang verzoekt, alle hiervoor

benodigde handelingen uit te voeren en systemen in werking te laten treden, waaronder een aansluitingenregister, als bedoeld in Hoofdstuk 2, paragraaf 1 van de Informatiecode.

- d. Onder een redelijke termijn zoals bedoeld in 5c wordt een termijn van uiterlijk drie maanden vanaf de ontvangst van het schriftelijke switchverzoek verstaan, tenzij de afwijkende termijn schriftelijk is overeengekomen met de verzoeker.
- e. Volgende switchverzoeken van andere afnemers worden afgehandeld conform de termijnen en procedures van Hoofdstuk vier, paragraaf 1 van de Informatiecode Elektriciteit en Gas.

6) Kosten leverancierswissel

In het geval dat een afnemer van het gastransportnet waarvoor ontheffing is verleend van leverancier wisselt, brengt de particuliere netbeheerder voor deze switch geen kosten in rekening, behoudens voor zover de Gaswet daarin voorziet.

7) Meetverantwoordelijkheid

De particuliere netbeheerder is niet verantwoordelijk voor het inrichten van de meetverantwoordelijkheid, indien dit vereist is voor het wisselen van leverancier door een afnemer van het net waarvoor ontheffing is verleend.

8) Duur ontheffing

Deze ontheffing vervalt na tien jaar vanaf het moment van bekendmaking van het besluit tot verlening van de ontheffing.

Toelichting bij voorschriften ontheffingen Gas

Algemeen

Op grond van het bepaalde in artikel 2a van de Gaswet kunnen aan een ontheffing voorschriften en beperkingen worden verbonden met betrekking tot het verlenen van een ontheffing voor de verplichting tot het aanwijzen van een netbeheerder.

De Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) heeft hiertoe diverse voorschriften en één beperking opgesteld, die in beginsel aan alle ontheffingen worden verbonden. Deze voorschriften dienen onder meer dementoeegang, veiligheid en transportzekerheid, en het hanteren van non-discriminatoire tarieven te bewerkstelligen en te waarborgen. De voorschriften bevatten minimale noodzakelijke vereisten die recht doen aan de belangen van de afnemers op het particuliere net zonder dat daarbij onevenredige inspanningen en investeringen van de particuliere netbeheerder worden verlangd voor het uitvoeren van deze voorschriften.

ACM heeft definities en eisen die rechtstreeks uit de wet voortvloeien, zoals de aansluitplicht voor de particuliere netbeheerder, niet herhaald in de voorschriften. De door ACM opgestelde voorschriften vullen enkel de regelgeving aan, daar waar de wetgever dat eist.

Voor een goede uitvoering van deze voorschriften en om duidelijkheid te bieden aan de afnemers op een particulier net en de neteigenaar acht ACM het van belang om daar waar nodig de voorschriften toe te lichten. Hieronder zal een aantal voorschriften dan wel onderdelen van voorschriften nader worden toegelicht.

Artikelsgewijze toelichting

Voorschrift 2

Tot 20 juli 2012 was het ontheffingsstelsel ingericht vanuit de gedachte dat de particuliere netbeheerder zelf in de gelegenheid moest worden gesteld om zijn net zo doelmatig mogelijk in te richten. De ontheffing ontsloeg de houder van verplichtingen in de Gaswet, tenzij deze uitdrukkelijk van toepassing waren verklaard.

Vanaf 20 juli 2012 geldt een stelsel dat als 'netbeheerder light' kan worden omschreven. De particuliere netbeheerder heeft derhalve dezelfde rechten en plichten als een netbeheerder op een openbaar net, tenzij de wetgeving hem daarvan uitzondert. Dit brengt met zich mee dat de administratieve eisen voor de particuliere netbeheerder toenemen. Derhalve moet ACM tijdig op de hoogte zijn van eventuele wijzigingen op een net ten einde te kunnen controleren dat een verleende ontheffing in overeenstemming blijft met de toepasselijke wet- en regelgeving, inclusief de codes. Illustratief hierbij is het nieuwe wettelijke vereiste van de aansluitplicht voor de particuliere netbeheerder. Alle afnemers op de afgebakende locatie van een particulier net die daarom verzoeken moeten in beginsel aangesloten worden. Tot 20 juli 2012 was het niet in alle gevallen noodzakelijk dat de Raad van Bestuur van de NMa, de rechtsvoorganger van ACM, bekend was met alle afnemers op een particulier net. Vandaar dat het nieuwe voorschrift 2 op dit punt gewijzigd is. De belangrijkste wijziging is dat ACM voortaan vier weken vooraf schriftelijk op de hoogte gesteld

moet worden van eventuele wijzigingen, teneinde zo goed mogelijk de eventuele wijzigingen te kunnen toetsen.

Niet elke aangemelde wijziging op het net zal leiden tot aanpassing van de ontheffing, alleen wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de reden tot ontheffing verlening zullen tot wijziging leiden. Bekende voorbeelden die kunnen nopen tot aanpassing van de ontheffing is de uitbreiding van het net op een naastgelegen geografische locatie, verandering in het percentage verbruik door de eigenaar of verwante bedrijven zoals vereist op grond van het b-criterium van het eerste lid van artikel 2a van de Gaswet, of wijziging in het aantal aangeslotenen.

Voorschrift 3

Voorschrift 3 schrijft voor dat de voorwaarden en tarieven die de particuliere netbeheerder hanteert op gepaste wijze bekend worden gemaakt aan zijn afnemers. Zowel de ontheffing met de daaraan verbonden voorschriften als de gehanteerde voorwaarden en tarieven zijn immers van invloed op de rechtspositie van de afnemers. ACM laat het aan de particuliere netbeheerder over hoe de bekendmaking plaatsvindt, zolang deze maar vooraf voldoende kenbaar zijn voor de betreffende afnemers. Gedacht kan worden aan bekendmaking door middel van schriftelijke overeenkomst of via publicatie op internet.

Voorschrift 4

De particuliere netbeheerder wordt in dit voorschrift een aantal algemene verplichtingen opgelegd om zijn elektriciteitsnet of gastransportnet in werking te hebben en te onderhouden, de veiligheid en betrouwbaarheid van de netten en van het transport van elektriciteit over het net op de meest doelmatige wijze te waarborgen, de veiligheid te bevorderen bij het gebruik van toestellen en installaties die elektriciteit of gas verbruiken. Het is in beginsel aan de particuliere netbeheerder om invulling te geven aan deze verplichtingen op de wijze die hij het meest passend acht bij de eigenschappen van het net, het beheer daarvan en zijn bedrijfsvoering, daarbij rekening houdend met de bedrijfsprocessen van de afnemers.

Dit voorschrift is uitgebreid met een aantal vereisten als een onderhoudsplan, storingsplan en calamiteitenplan met daaraan gekoppelde vereisten. De particuliere netten zijn als groep te divers om daarvoor algemeen verbindende voorschriften omtrent veiligheid vast te stellen. Het gaat namelijk om een grote verscheidenheid aan ondernemingen, commerciële en niet-commerciële dienstverleners, zoals petrochemische industrie, windparken, spoorwegstations en zorginstellingen. In plaats daarvan schrijft ACM een aantal minimum eisen voor waarmee de particuliere netbeheerder kan waarborgen dat zijn net voldoet aan de algemene vereisten voor veiligheid. ACM gaat daarbij uit van het principe dat de veiligheid op het net het beste kan worden gewaarborgd door de betrouwbaarheid van het net te vergroten. Dit voorkomt dat eventueel potentieel gevaarlijke situaties kunnen ontstaan.

ACM eist daarom dat de particuliere netbeheerder voortaan een onderhoudsplan heeft waarin niet alleen is aangegeven hoe vaak en waarop er onderhoud wordt gepleegd, maar ook wat het

inspectiebeleid is.

Om dezelfde reden dient er ook een storingsplan te zijn dat aangeeft wie wanneer optreedt, zodat er geen misverstand kan zijn wie het storingswerkzaamheden uit zal voeren in geval van calamiteiten.

De verplichting tot het opstellen van een calamiteitenplan is door ACM ingevoerd omdat gebleken is dat ondernemingen en instellingen doorgaans wel beschikken over een calamiteitenplan, maar dat dit niet altijd is toegesneden op situaties die vallen onder de Gaswet.

Tevens dient een investeringsplan aanwezig te zijn met een vervangingsplan. ACM zal niet zelf de criteria in deze plannen toetsen, maar wel dat men erover beschikt en er naar handelt.

Tot slot is verplicht gesteld dat men beschikt over een bedrijfsmiddelenregister, zodat beter inzichtelijk is wat de staat is van het netwerk en bepaald kan worden wanneer bijvoorbeeld onderhoud of vervanging vereist is.

Voorschrift 5

De gascodes kennen momenteel geen uniforme regeling analoog aan de elektriciteitscodes omtrent derdentoegang. Zo moet er onderscheid worden gemaakt tussen particuliere netten die zijn aangesloten op het gastransportnet van GTS en in de allocatie door GTS zijn opgenomen als regionaal net, particuliere netten die op het gastransportnet van GTS zijn aangesloten en in de allocatie door GTS zijn opgenomen als direct aangeslotene, en particuliere netten die op het gastransportnet van de regionale openbare netbeheerders zijn aangesloten. In de eerstgenoemde situatie is de particuliere netbeheerder op grond van de Allocatievoorwaarden Gas en de Informatiecode Elektriciteit en Gas verplicht om derdentoegang te faciliteren door gebruik te maken van het elektronisch berichten verkeer via het Centraal Postbus Systeem,. Dit is het reguliere systeem dat door de netbeheerder wordt gehanteerd. Dit betekent dat de particuliere netbeheerder zijn gastransportnet en systemen dusdanig moeten hebben ingericht dat hij in staat is om aan de op hem rustende verplichtingen op grond van de Allocatievoorwaarden Gas en de Informatiecode Elektriciteit en Gas te voldoen. Voorts moeten zijn afnemers over comptabele meetinstallaties en EAN-codes beschikken. In de andere genoemde situaties wordt derdentoegang verleend door zogenaamde suballocatie. Vandaar ook dat er van voorschrift 5 twee versies zijn. De ene versie betreft de situatie waarbij het particuliere net is aangesloten op het net van GTS en als regionaal net is aangemerkt door GTS, en de andere versie van voorschrift 5 betreft particuliere netten die zijn aangesloten op een net van een regionale netbeheerder of het net van GTS en door GTS als direct aangeslotene zijn aangemerkt. Te allen tijde geldt de verplichting dat indien afnemer op het particuliere net van leverancier wisselt en deze nieuwe leverancier bevindt zich op het openbare net, de beheerder en de afnemers van het particuliere net gehouden zijn de regelgeving en procedures die gelden op het openbare net te volgen. Hierbij kan gedacht worden aan onder meer het stelsel van de technische codes.

Derdentoegang bij aansluiting als regionaal net op het gastransportnet van GTS

Een particulier net dat is aangesloten op het gastransportnet van GTS heeft de keuze om in de allocatie door GTS te worden aangemerkt als regionaal net of als direct aangeslotene. Indien de particulier netbeheerder ervoor kiest om als regionaal net te worden aangemerkt, heeft dit als gevolg dat hij derdentoegang op zijn net op dezelfde wijze moet faciliteren als de regionale netbeheerder, namelijk door middel van het elektronisch berichtenverkeer via het Centraal Postbus Systeem. De verplichtingen die de particuliere netbeheerder dan in acht dient te nemen, zijn opgenomen in de Allocatievoorwaarden Gas en de Informatiecode Elektriciteit en Gas..

Derdentoegang bij aansluitingen op openbare regionale gastransportnetten en aansluiting als direct aangeslotene op het gastransportnet van GTS

Indien een particulier net is aangesloten op het regionale gastransportnet of indien een particulier niet als direct aangeslotene is aangesloten op het gastransportnet van GTS dan kan de particuliere netbeheerder alleen maar door middel van suballocatie derdentoegang faciliteren. Om ervoor te zorgen dat een afnemer in deze situaties op gelijke wijze wordt behandeld als een afnemer die is aangesloten op een particulier net dat als regionaal net op het gastransportnet van GTS is aangesloten wordt er in het hiervoor opgestelde voorschrift 5 zoveel mogelijk aangesloten bij de Allocatievoorwaarden Gas en de Informatiecode Elektriciteit en Gas.

Voorschrift 5 schrijft voor dat indien voor de eerste keer op particulier net een afnemer van leverancier wil wisselen, een termijn van maximaal drie maanden geldt. Enerzijds heeft de afnemer op een particulier net dat daarom verzoekt recht op een realisatie van derdentoegang binnen een bepaalde termijn. Anderzijds moet vaak nog de nodige aanpassingen aan het net worden verricht en systemen worden geïnstalleerd om aan een eerste switchverzoek invulling te kunnen geven. Vandaar dat in voorschrift 5 is bepaald dat dit binnen drie maanden na ontvangst van het eerste schriftelijke switchverzoek moet gebeuren. Over het algemeen kunnen de aanpassingen of de installatie van systemen en de uiteindelijke switch worden uitgevoerd binnen een kortere termijn dan drie maanden. De particuliere netbeheerder mag een langere termijn dan drie maanden voor het afhandelen van het eerste switchverzoek hanteren, mits hij hierover met de afnemer schriftelijk overeenstemming heeft bereikt.

Indien eenmaal de eerste switch is gerealiseerd, mag ervan worden uitgegaan dat in ieder geval de nodige basisvoorzieningen zijn aangebracht, zodat opvolgende switchverzoeken van dezelfde afnemer veel sneller kunnen worden afgehandeld dan het eerste switchverzoek. Indien de particuliere netbeheerder de systemen heeft ingevoerd ten behoeve van een reguliere afhandeling van switchverzoeken, kunnen volgende verzoeken daarom worden afgehandeld overeenkomstig de voor openbare netbeheerders geldende termijnen en procedures, zoals omschreven in de Informatiecode Elektriciteit en Gas.

Voorschrift 6

Om het recht op derdentoegang te waarborgen, is het noodzakelijk dat er geen financiële belemmeringen worden opgeworpen door de particuliere netbeheerder. Ook op het openbare net geldt immers dat het uitvoeren van een switch gratis is. Vandaar dat op grond van voorschrift 6 geen

kosten voor het uitvoeren van de switch in rekening mogen worden gebracht op een particulier net.

Voorschrift 7

Indien een afnemer op een particulier net switch en deelneemt aan het verkeer op het openbare net, dient deze te voldoen aan de regels die gelden op dat openbare net. Voor grootzakelijke afnemers geldt de verplichting om de meetverantwoordelijkheid in te richten. Dit kan betekenen dat deze afnemer een comptabele meetinstallatie moet aanschaffen en installeren. Deze kosten komen voor rekening van de afnemer die het switchverzoek heeft ingediend. Dit geldt ook voor alle andere kosten die ingeval van openbaar netbeheer normaliter voor rekening van de afnemers komen. Voorschrift 7 beoogt geen van het reguliere netbeheer afwijkende situatie in het leven te roepen en knoopt aan bij het in de Informatiecode Elektriciteit en Gas voorgeschreven principe dat het berichtenverkeer dat geldt voor grootzakelijke afnemers van toepassing is op particuliere netten. Dit geldt ook indien er een enkele huishoudelijke afnemer aangesloten is op een particulier net. Dit laatste is namelijk op grond van de wet toegestaan indien de huishoudelijke afnemer bijvoorbeeld in dienstbetrekking is bij de particuliere netbeheerder. Het gaat dan om onder andere dienstwoningen van portiers of ander ondersteunend personeel.

Voorschrift 8

ACM schrijft voor dat een ontheffing na 10 jaar vervalt. Hiermee knoopt ACM aan bij andere ontheffingsstelsels, alsmede het gegeven dat een aanwijzing van een netbeheerder voor het openbare net evenzeer slechts 10 jaar geldig is. Dit betekent niet dat na 10 jaar de ontheffing niet meer aan de oorspronkelijke aanvrager verleend kan worden. Indien er behoefte is aan verlenging dient voordat de termijn van 10 jaar afloopt tijdig een nieuwe aanvraag te worden ingediend. Indien niet tijdig verlenging wordt aangevraagd herleeft de plicht om een openbare netbeheerder aan te wijzen en kan de Minister van Economische Zaken na vier weken zelf een netbeheerder aanwijzen voor het betreffende net.